

LANGLÚRA

Glyptocephalus cynoglossus

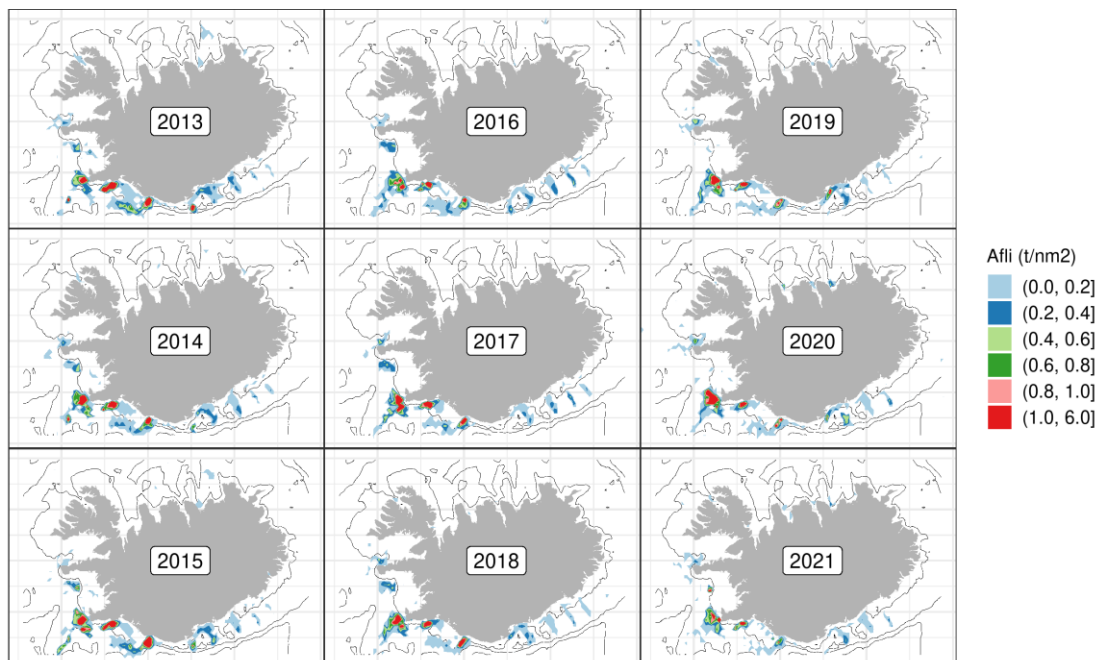
ALMENNAR UPPLÝSINGAR

Langlúra finnst víðsvegar kringum Ísland en helstu útbreiðslusvæði hennar eru í hlýjum sjó fyrir sunnan og vestan land. Langlúra er flatfiskur sem hefur fundist niður á 500 m dýpi, en er oftast á 50-300 m dýpi á sendnum eða leirkenndum botni.

Hrygnur langlúru verða stærri en hængar. Einungis lítill hluti hænga nær 40 cm lengd, en hrygnur geta orðið 45 cm eða meira. Kynþroskastærð er einnig ólík milli kynja og er um helmingur hænga orðinn kynþroska við 25 cm lengd en helmingur hrygna hefur náð kynþroska við 32 cm.

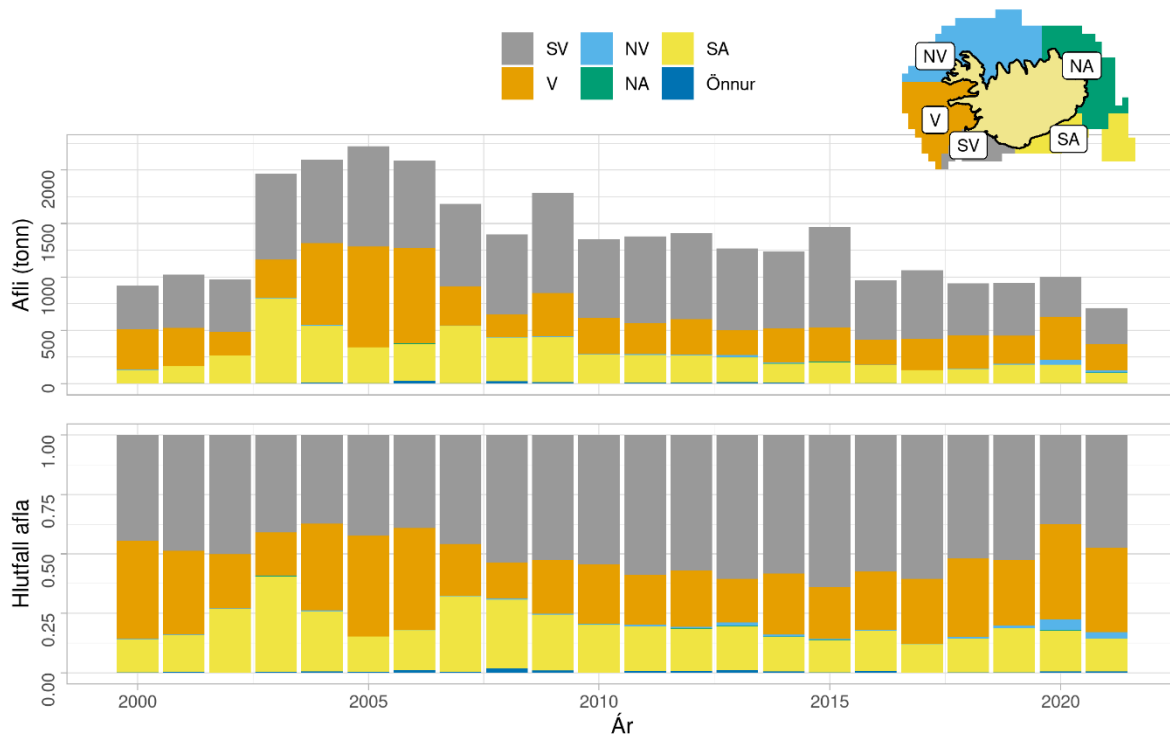
VEIÐAR

Veiðisvæði langlúru hafa haldist svipuð undanfarin ár og eru aðallega fyrir sunnan, suðvestan og vestan land (1. mynd). Lítið veiðist af langlúru fyrir norðan og austan land. Langlúra er algengur meðafli í humarveiðum við Ísland og hefur veiðst á humarslóðum fyrir sunnan og vestan land. Árið 2019, var eitt af aðalhumarsvæðunum fyrir austan, Lónsdjúp, lokað fyrir öllum botnvörpuveiðum (humarvarpa meðtalin) til verndar á ungum humri. Einnig var lokað fyrir humarveiðar í Jökuldjúpi (svæði sem þegar er lokað fyrir botnvörpuveiðum) og voru botnvörpuveiðar bannaðar í Breiðarmerkur- og Hornafjarðardýpi (sjá Stofnmatskýrslu fyrir humar 2021). Þessar lokanir hafa áhrif á útbreiðslu langlúruafila.

1. mynd. Langlúra. Útbreiðsla veiða á Íslandsmiðum frá 2013 samkvæmt afladagbókum. Sýndar eru 100, 300 og 1000 m dýptarlínur.

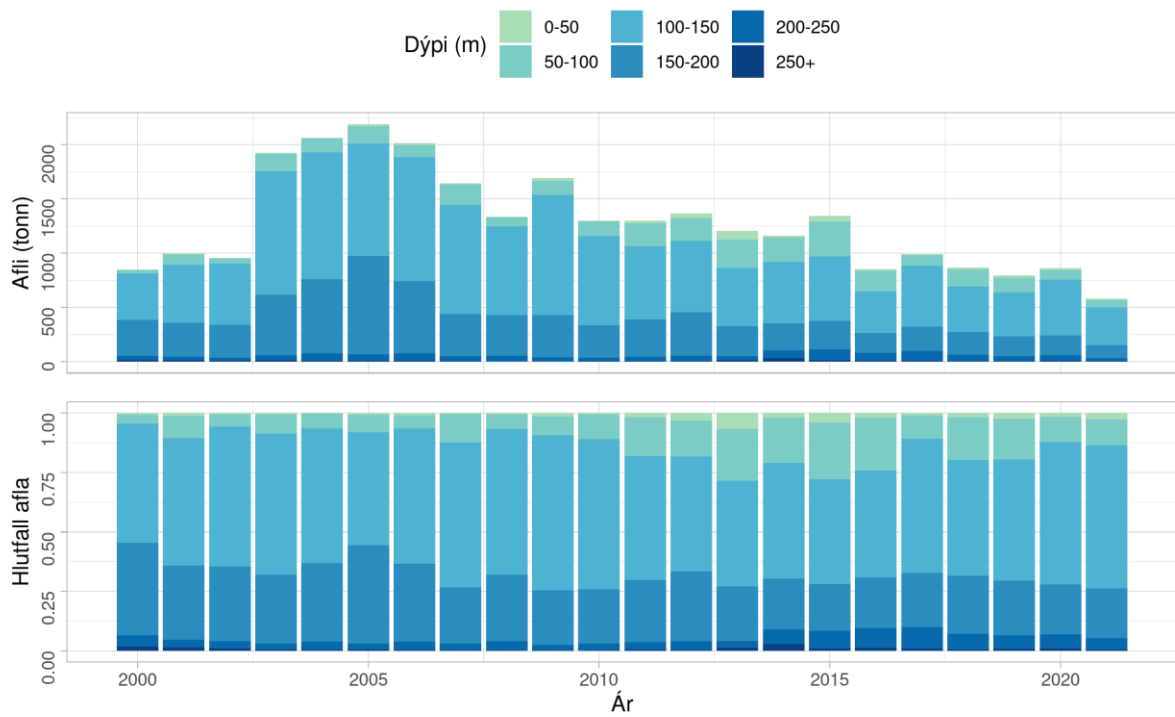
Samkvæmt afladagbókum hafa meginveiðisvæði langlúru verið á sunnan- og vestanverðum hluta landgrunnnsins (2. mynd). Útbreiðsla veiða er nokkuð stöðug og er um helmingur aflans veiddur fyrir suðvestan land.

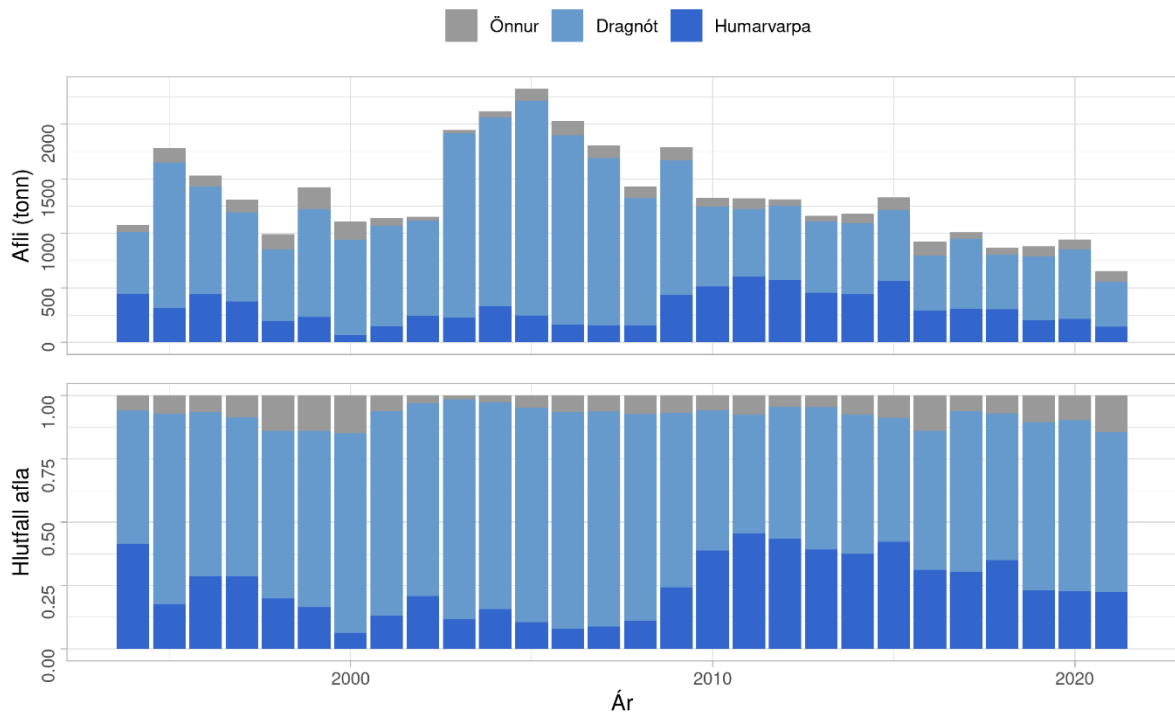
2. mynd. Langlúra. Útbreiðsla veiða á íslensku veiðisvæði frá árinu 2000 samkvæmt afladagbókum. Öll veiðarfæri samanlagt.

Langlúra veiðist aðallega á 100-200 m dýpi með humarvörpu og dragnót (3. mynd). Á árunum 2011-2016 breyttist það lítillega og hlutfallsega meiri afli er nú veiddur grynna þ.e. á 50-100 m dýpi. Þetta má rekja til meiri sóknar í langlúru með dragnót. Áður var aflinn veiddur á 100-150 m dýpi, aðallega með dragnót, en á 150-200 m með humarvörpu.

Langlúra á Íslandsmiðum er aðallega veidd í dragnót og humarvörpu, eða um 95 % landaðs afla (4. mynd, 1. tafla). Þetta hlutfall hefur haldist stöðugt undanfarin ár. Hins vegar hefur afli síðastliðin 9 ár sem veiðst hefur í dragnót minnkað en humarvörpuafli aukist að sama skapi. Minnkun í lönduðum afla sem veiddur var í humarvörpu frá árinu 2019 má rekja til áður nefndra lokana á humarveiðisvæðum suðaustur og vestur af landinu. Síðan 2000, hafa u.þ.b. 37-83 skip landað yfir 1 tonni af langlúru árlega (1. tafla).

3. mynd. Langlúra. Afli samkvæmt afladagbókum frá dragnót og humarvörpu, skipt eftir dýpi.

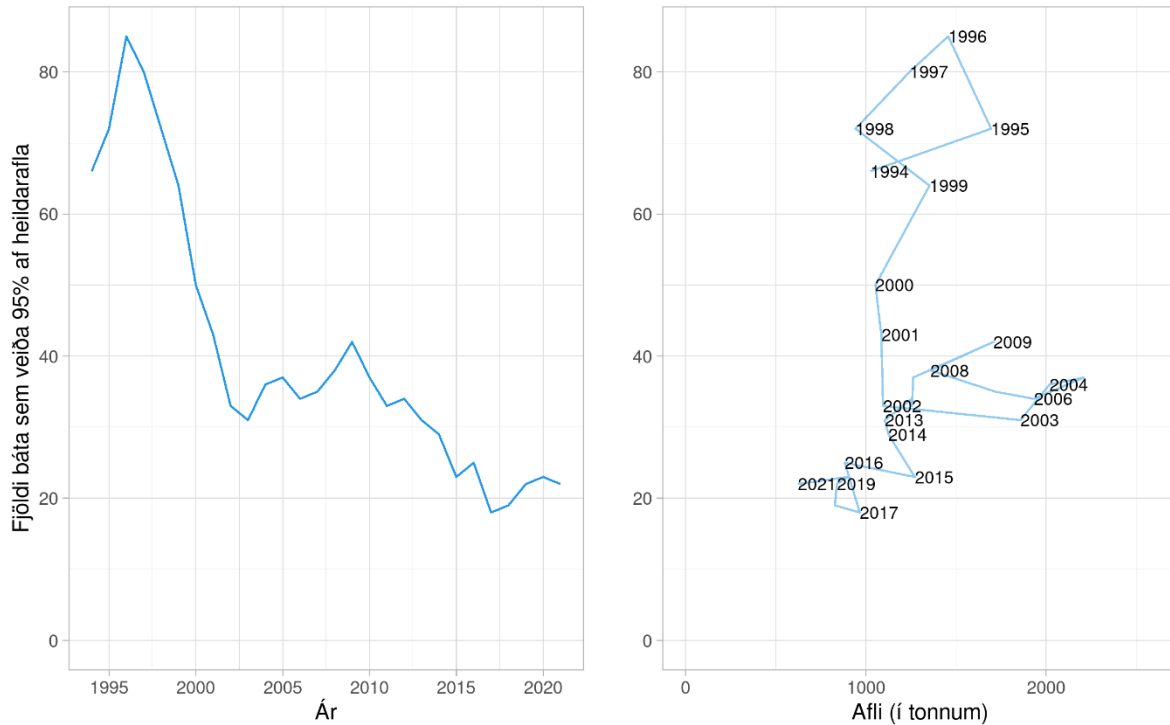

4. mynd. Langlúra. Landaður afli eftir veiðarfærum frá 1994, samkvæmt aflskráningarkerfi Fiskistofu.

1. tafla. Langlúra. Fjöldi íslenskra skipa sem landað hafa yfir 1000 kg af langlúru og allur landaður afli eftir veiðarfærum.

ÁR	FJÖLDI SKIPA			AFLI (TONN)			
	<i>Dragnót</i>	<i>Humarvarpa</i>	<i>Önnur</i>	<i>Dragnót</i>	<i>Humarvarpa</i>	<i>Önnur</i>	<i>Samtals</i>
2000	30	19	34	877	56	165	1098
2001	26	24	18	920	136	77	1133
2002	22	27	7	874	236	37	1147
2003	31	22	9	1689	228	30	1947
2004	32	22	17	1731	334	59	2124
2005	32	23	24	1967	242	115	2324
2006	30	20	24	1738	170	122	2030
2007	26	14	26	1530	150	125	1805
2008	27	15	22	1166	158	103	1427
2009	32	16	23	1230	418	141	1789
2010	30	16	17	734	546	76	1326
2011	29	15	18	620	603	101	1324
2012	32	15	17	697	521	95	1313
2013	26	15	12	652	456	54	1162
2014	21	14	14	650	422	107	1179
2015	20	13	14	647	548	130	1324
2016	17	11	16	506	277	142	925
2017	18	9	10	641	309	63	1012
2018	20	10	9	502	304	61	867
2019	22	8	16	584	204	93	881
2020	23	7	15	638	216	92	946
2021	19	7	17	412	146	96	654

Fjöldi skipa sem veiddu 95 % langlúruaflans við Ísland hefur lækkað úr rúmlega 80 skipum árið 1996 í rétt rúmlega 30 skip árið 2003, þrátt fyrir að veiddur afli héldist nokkuð stöðugur (5. mynd). Á árunum 2002-2014, hélst fjöldi skipa tiltölulega stöðugur þrátt fyrir aukningu landaðs afla. Síðan hefur aflinn minnkað og fjöldi skipa sem veiddi 95 % langlúruaflans verið kringum 20.

5. mynd. Langlúra. Fjöldi skipa og báta (öll veiðarfæri) sem veiddu 95 % heildaraflans hvert ár frá 1994. Vinstri: Sýnt eftir árum frá 1994. Hægri: Sýnt í samanburði við heildarafla. Gögn frá aflaskráningarkerfi Fiskistofu.

AFLI Á SÓKNAREININGU

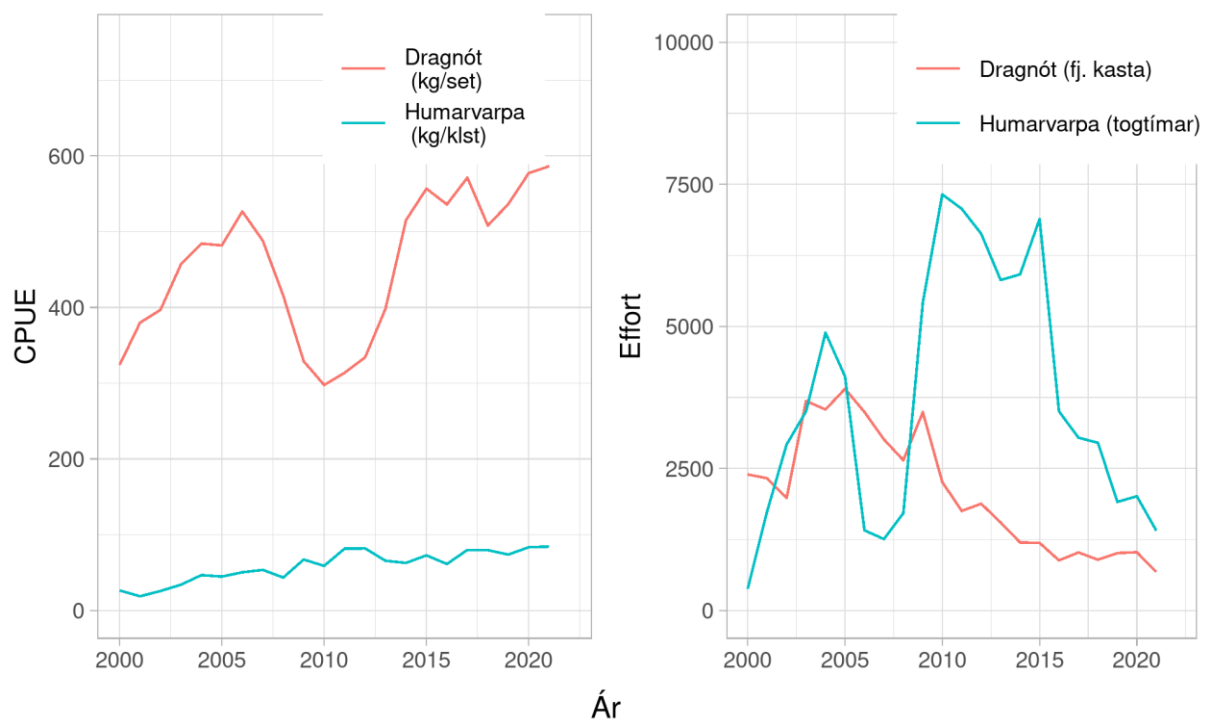
Þegar afli á sóknareiningu er metinn er ekki tekið tillit til breytinga eins og framfara í tækni og veiðarfærum, eða samsetningar og gerðar veiðiskipa sem stunda veiðarnar. M. a. vegna þessa er afli á sóknareiningu yfirleitt ekki talinn nógu áreiðanlegur mælikvarði til að meta breytingar á stofnstærð.

Afli langlúru á sóknareiningu í dragnót (kg í kasti) er reiknaður sem heildarþyngd í kasti þar sem langlúra var meira en 10 % aflans. Á árunum 2007-2012 minnkaði afli á sóknareiningu úr 500 í 300 kg í kasti en hækkaði svo verulega aftur árið 2015 og hefur haldist hár síðan, með hæsta gildi árið 2021 (6. mynd).

Afli á sóknareiningu í humarvörpu (kg/klst) í togum þar sem langlúra var meira en 10 % aflans hefur aukist lítillega frá árinu 2000 og var rétt um 85 kg/klst í fyrra (6. mynd).

Heildarsókn með dragnót er áætluð sem fjöldi kasta þar sem langlúra var meira en 10 % aflans. Heildarsókn dragnótabáta minnkaði frá hámarki árið 2005 og náði lágmarki árið 2021. Þetta er afleiðing þess að færri dragnótarbátar eru að veiðum ásamt því að afli á sóknareiningu er meiri.

Heildarsókn með humarvörpu (togklukkustundir) þar sem langlúra er meira en 10 % aflans, hefur verið sveiflukennd (6. mynd). Þessar sveiflur eru í samræmi við sveiflur í árlegum heildartogtímum humarvörpuflotans. Langlúra er meðafli í humarveiðum og var tilkynningum varðandi hann fremur ábótavant áður fyrr. Fyrir árið 2003 var minna en helmingur langlúruaflans skráð í afladagbækur. Samanburður á lengdarsamsetningu langlúru í humarleiðangri og afla gaf til kynna að brottkast á smærri fiski hafi átt sér stað á árum áður.

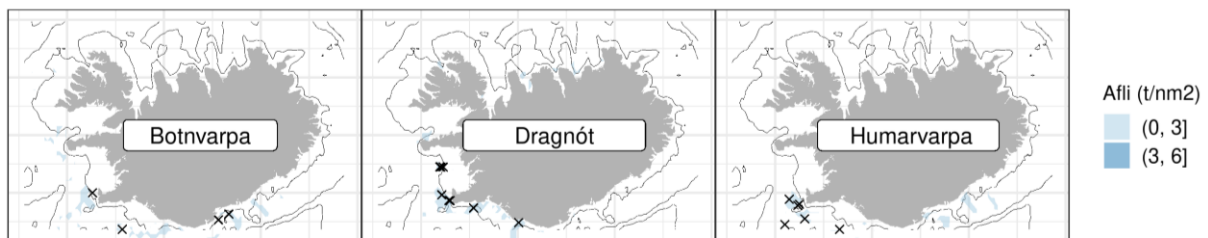
6. mynd. Langlúra. Afli á sóknareiningu (vinstri) og sókn (hægri) með dragnót (kg í kasti eða fjöldi kasta) og humarvörpu (kg/klst eða togtímar).

ALDURSDREIFING LANDAÐRAR LANGLÚRU

Sýnum úr langlúruafla hefur verið safnað síðan 1986. Lengdar- og aldurssýnum úr lönduðum afla hefur fækkað frá árinu 2013 (2. tafla). Árlega eru u.þ.b. 15-100 sýni tekin úr afla (375-4989 kvarnir) mismunandi veiðarfæra. Á 7. mynd má sjá staðsetningu sýna úr lönduðum afla.

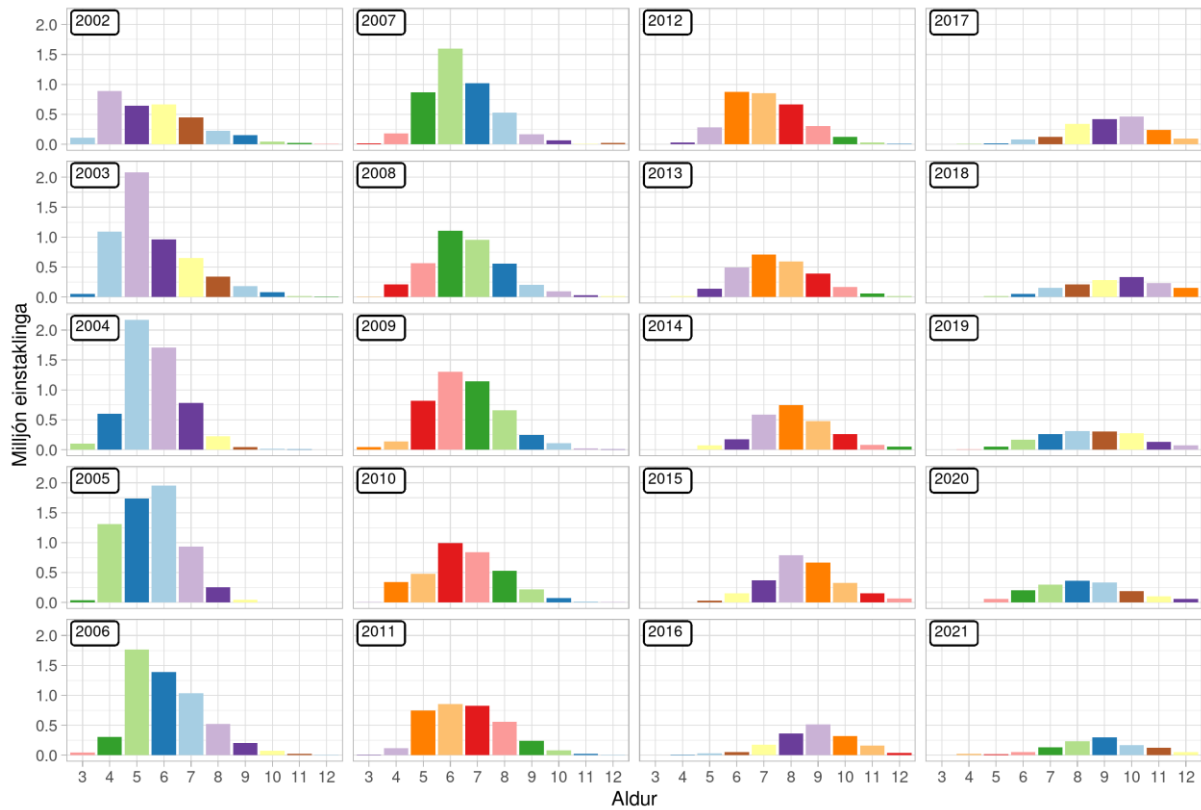
2. tafla. Langlúra. Fjöldi sýna og aldursgreindra fiska úr lönduðum afla.

Ár	<i>Dragnót</i>		<i>Humarvarpa</i>		<i>Botnvarpa</i>	
	Sýni	Kvarnir	Sýni	Kvarnir	Sýni	Kvarnir
2010	45	2239	48	2400	7	350
2011	38	1900	56	2800	3	150
2012	46	2300	50	2500	1	50
2013	40	1950	28	1400	3	150
2014	26	650	18	450	3	75
2015	35	875	24	600	1	25
2016	20	500	10	250	3	75
2017	30	750	12	300	5	123
2018	19	475	8	200	4	100
2019	18	450	8	200	3	75
2020	15	375	4	100	4	100
2021	8	200	3	75	4	100

7. mynd. Langlúra. Veiðisvæði við Ísland árið 2021 samkvæmt afladagbókum (litir) eftir veiðarfærum og staðsetningar sýna úr lönduðum afla (x).

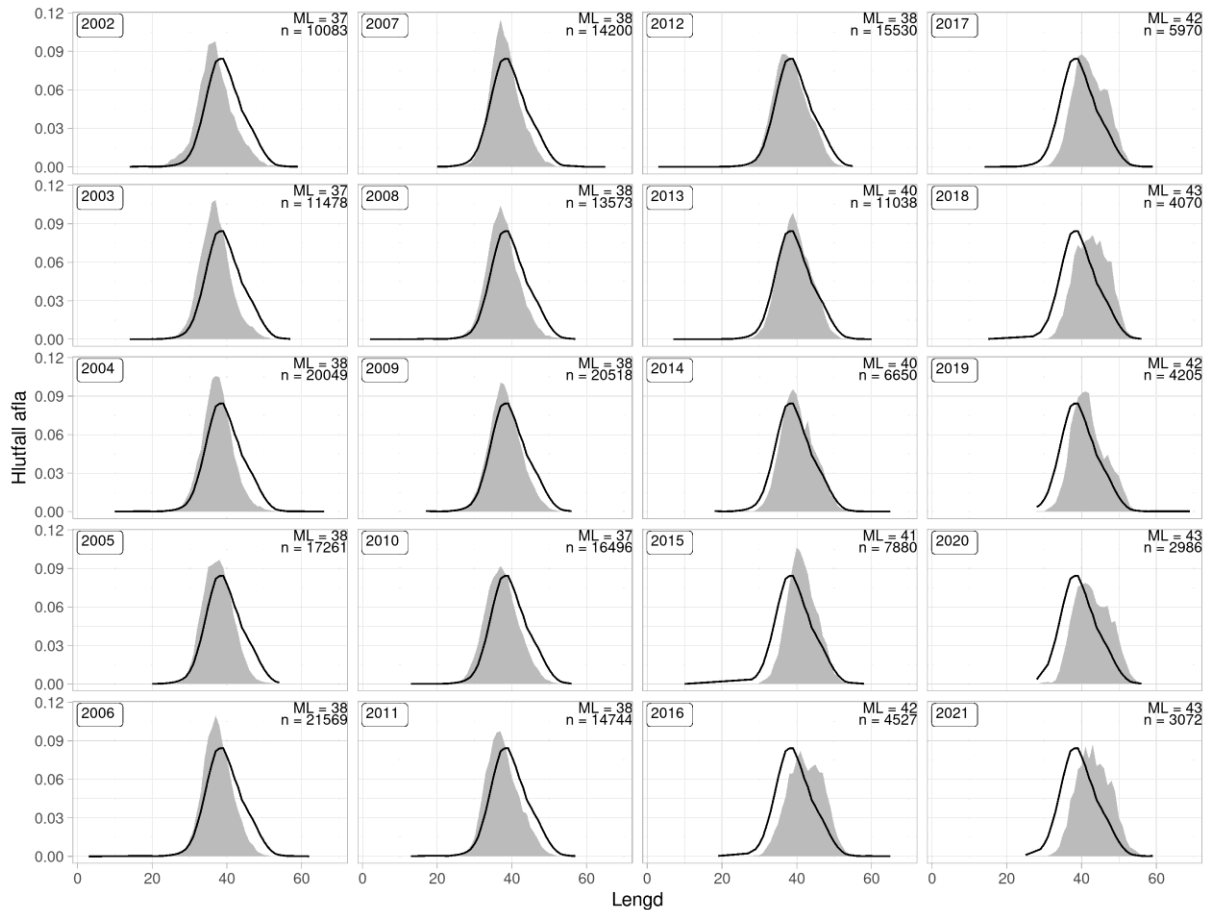
Á árunum 2002-2005 var aldurssamsetning langlúruaflans aðallega 4-7 ára gamall fiskur (8. mynd). Hlutfall þessara aldurshópa í veiði hefur lækkað og á árunum 2016-2018 var 8-10 ára gömul langlúra áberandi í veiðinni. Lítillar aukningar á yngri fiski hefur orðið vart í veiðum undanfarinna þriggja ára.

8. mynd. Langlúra. Áætluð aldur dreifing landaðs afla byggð á aldursgreiningum á fiskum úr afla.

LENGDARDREIFING LANDAÐRAR ÞYKKVALÚRU

Hlutfallslegar lengdardreifingar landaðrar langlúru hafa hliðrast til hægri í átt að stærri fiski síðastliðin átta ár (9. mynd). Meðallengd landaðrar langlúru hefur því aukist úr 37 cm árið 2002 í 43 árið 2021. Lítið hefur sést af minni langlúru í veiðinni undanfarin 5 ár.

9. mynd. Langlúra. Lengdardreifing aflasýna (hlutfall) frá árinu 2002 með meðallengd fyrir öll árin (punktalína).

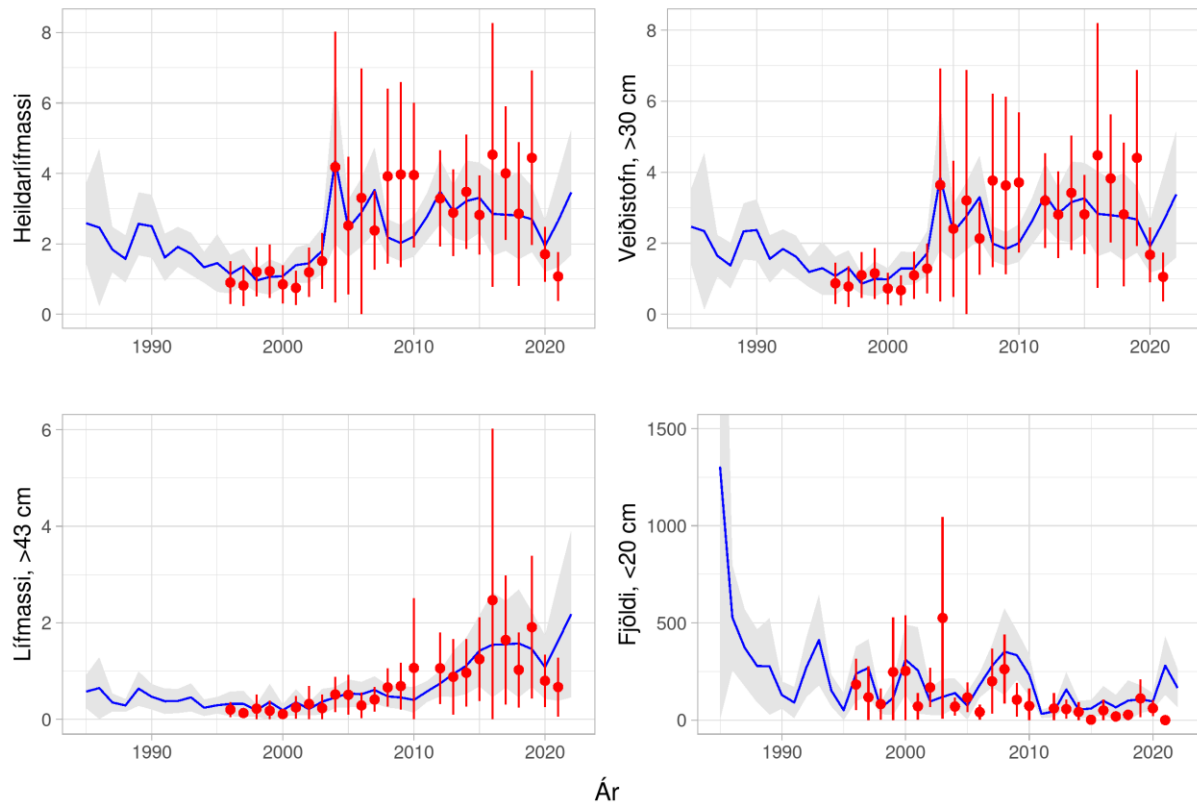
STOFNMÆLINGAR

Stofnmæling botnfiska að vori (SMB) hefur verið framkvæmd árlega í mars frá árinu 1985. SMB nær yfir mikilvægustu veiðisvæði langlúru. Einnig hefur verið farið í stofnmælingu botnfiska að hausti (SMH) síðan árið 1996, að undanskildu árinu 2011. SMB mælir breytingar í fjölda/lífmassa langlúru betur en SMH, hins vegar nær hvorug stofnmæling nægilega vel yfir svæðin þar sem ungvíði heldur sig enda eru ekki nægilegar upplýsingar til um hvar þau svæði er að finna.

10. mynd sýnir stofnvísitölur langlúru (lífmassi), lífmassavísitölur veiðistofns (langlúra stærri en 30 cm), lífmassavísitölur langlúru stærri en 43 cm og nýliðunarvísitölur (fjöldi langlúru minni en 20 cm). Lengdaskiptar vísitölur úr stofnmælingum eru sýndar á 11. og 12. mynd, auk útbreiðslu þykkvalúru á 13.-16. mynd.

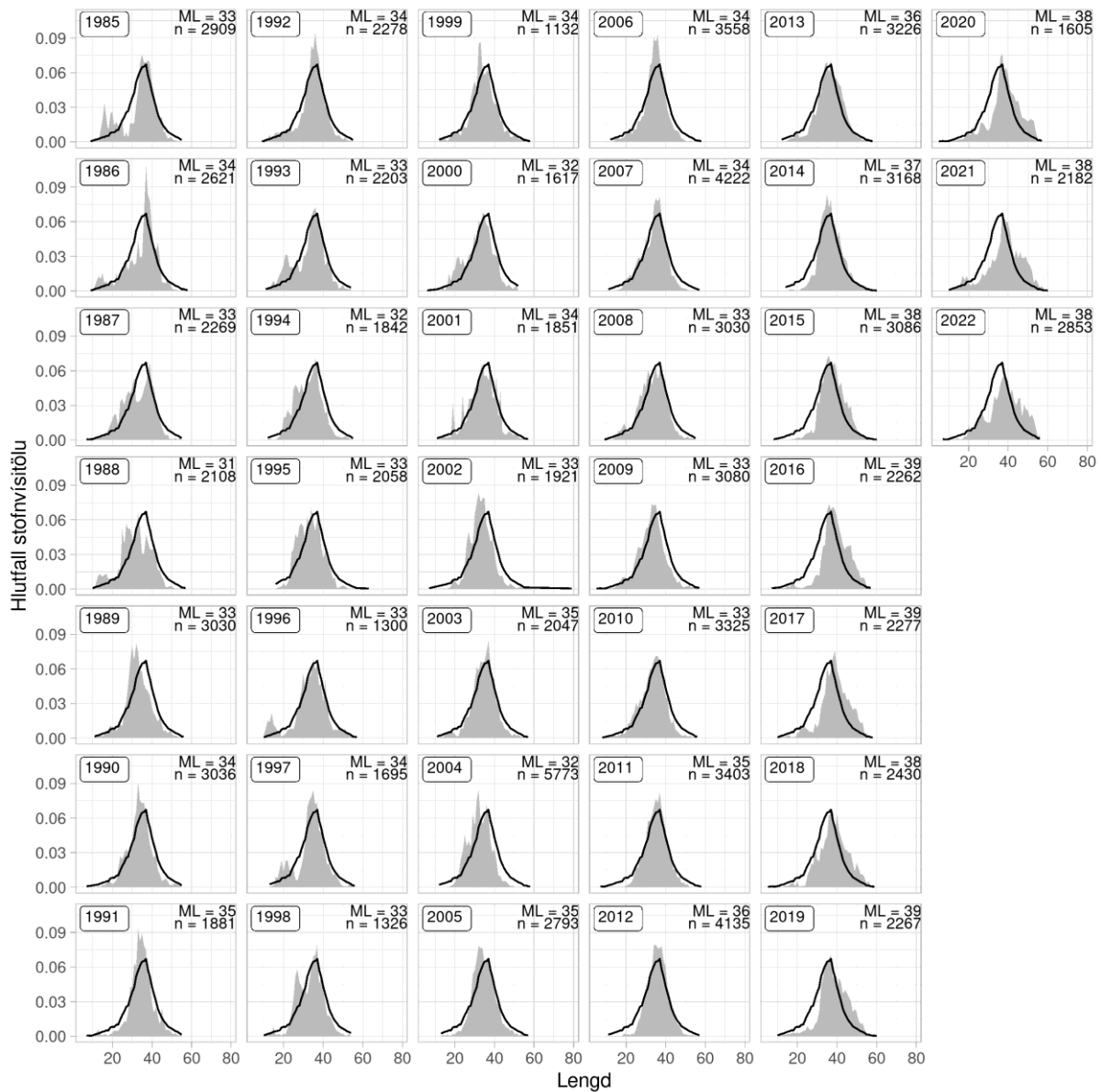
Stofnvísitölur og lífmassavísitölur veiðistofns hækkuðu snögglega árið 2004 (10. mynd) og hafa haldist háar síðan þá. Lífmassavísitala langlúru stærri en 43 cm hækkaði á árunum 2010-2015 og hefur haldist há síðan. Nýliðunarvísitölur lækkuðu snögglega í upphafi SMB og hafa verið nokkuð sveiflukenndar síðan með einstökum minniháttar nýliðunarpúlsum. Á árunum 2011-2019 voru nýliðunarvísitölur SMB og SMH

mjög lágar. Vísitölur úr SMH hafa fylgt vísitölum úr SMB nokkuð vel í gegnum árin fyrir utan síðustu tvö ár.

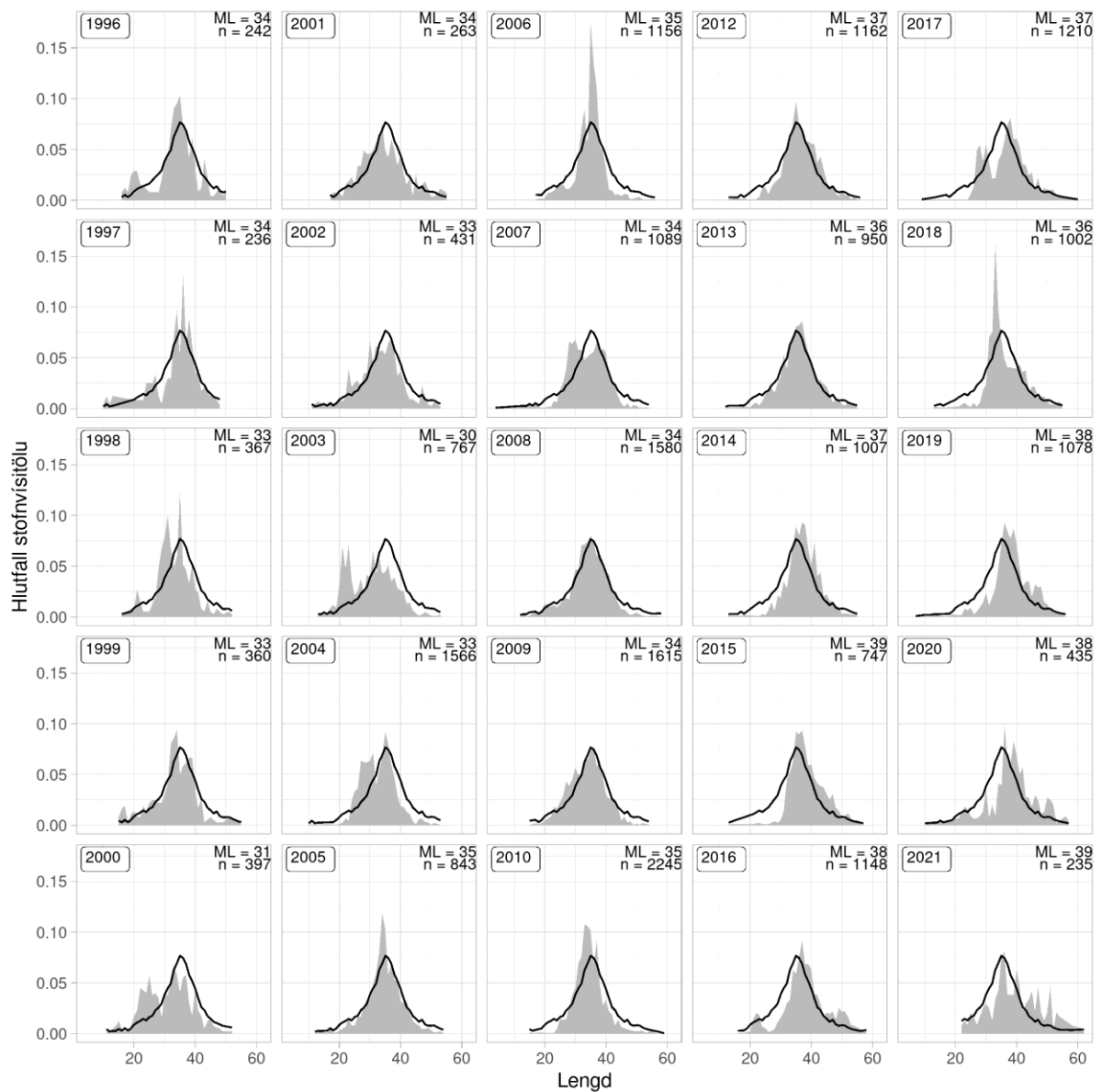

10. mynd. Langlúra. Stofnvísitala (efri til vinstri), vísitala veiðistofns (≥ 30 cm, efri til hægri), vísitala stærri einstaklinga (≥ 43 cm, neðri til vinstri) og nýliðunarvísitala (≤ 20 cm, neðri til hægri) úr stofnmælingu botnfiska að vori (blátt) og hausti (rautt), ásamt staðalfrávikum.

Hlutfallseg lengdardreifing langlúru í SMB hefur færst til hægri í átt að stærri fiski (11. mynd), líkt og sést hefur í lengdardreifingum landaðs afla. Meðallengd langlúru jókst frá 31 cm árið 1988 í 38-39 cm árin 2016-2021. Lengdardreifingar úr SMH sýna svipaða mynd þar sem meðallengdin hefur einnig aukist (12. mynd).

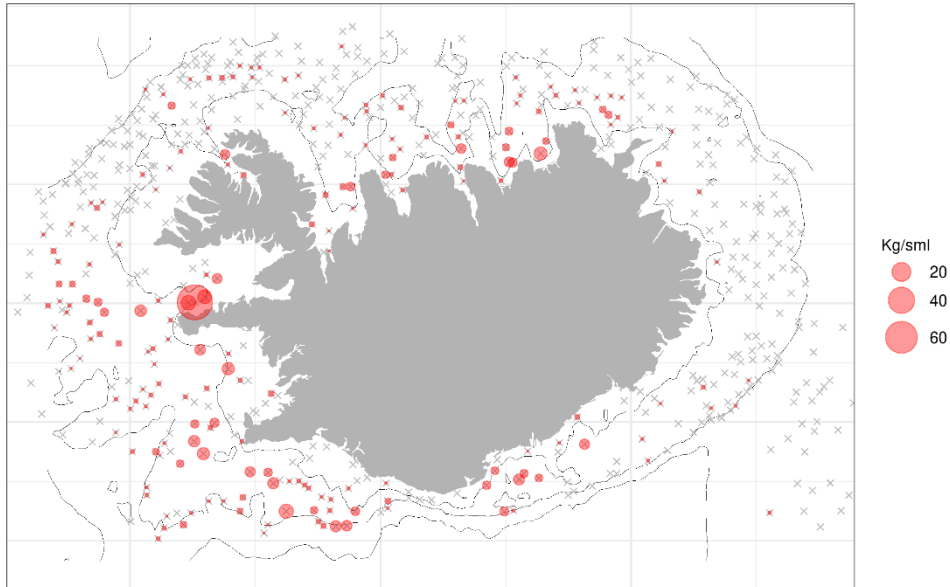

11. mynd. Langlúra. Lengdarskiptar vísitölur (hlutfall) úr stofnmælingu botnfiska að vori frá 1985 ásamt meðaltali allra ára (svört lína).

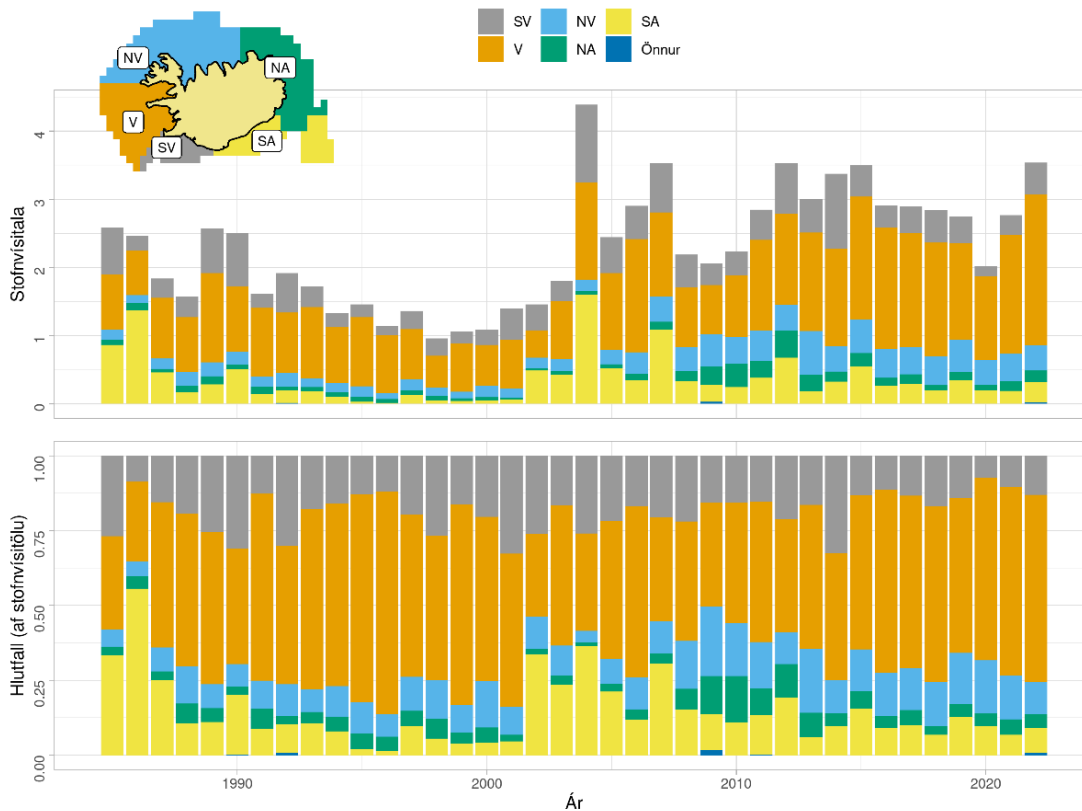

12. mynd. Langlúra. Lengdarskiptar vísitölur (hlutfall) úr stofnmælingu botnfiska að hausti 1996 ásamt meðaltali allra ára (svört lína).

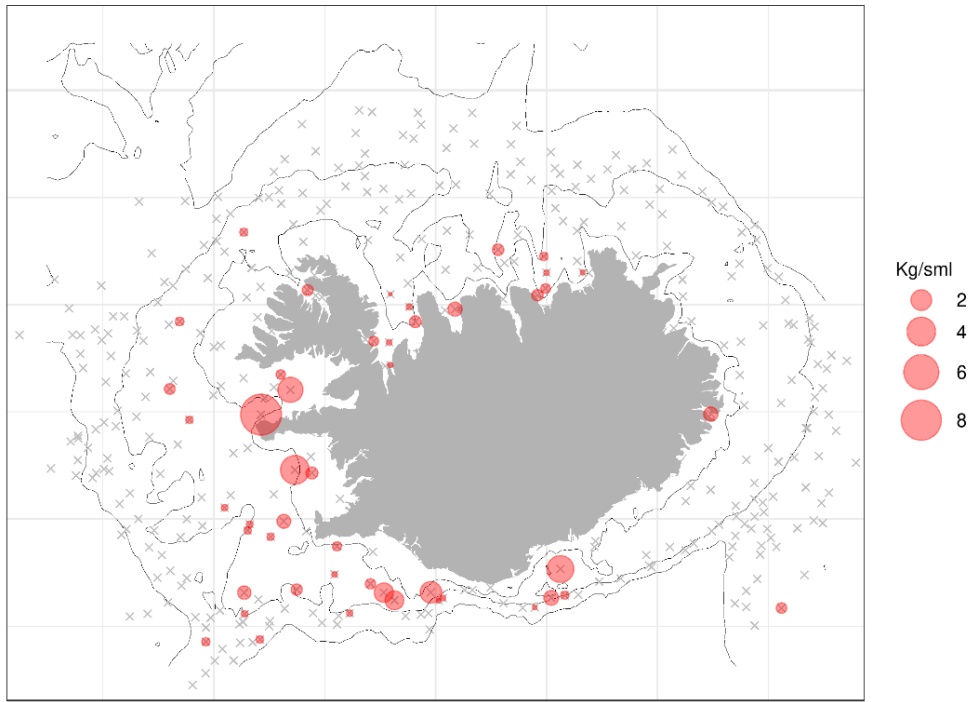
Langlúra veiddist allt í kringum landið í SMB 2022, en einungis í litlu magni fyrir austan land (13. og 14. mynd). Magn langlúru sem veiðist á landgrunni til vesturs hefur haldist nokkuð stöðugt síðastliðin ár en þar er einmitt stærsti hluti aflans veiddur í SMB. Á suðaustursvæðinu hefur aflinn verið nokkuð sveiflukenndur á tímabilinu þar sem lækkun var í byrjun tímaraðar, síðan skjót aukning á árunum 2002-2012 og nokkuð stöðugur en jafnframt minnkandi afli undanfarin ár. Fyrir norðan hefur aflinn aukist síðan 2008 og viðhaldist stöðugur. Niðurstöður úr SMH sýna svipuð ferli (15. og 16. mynd).

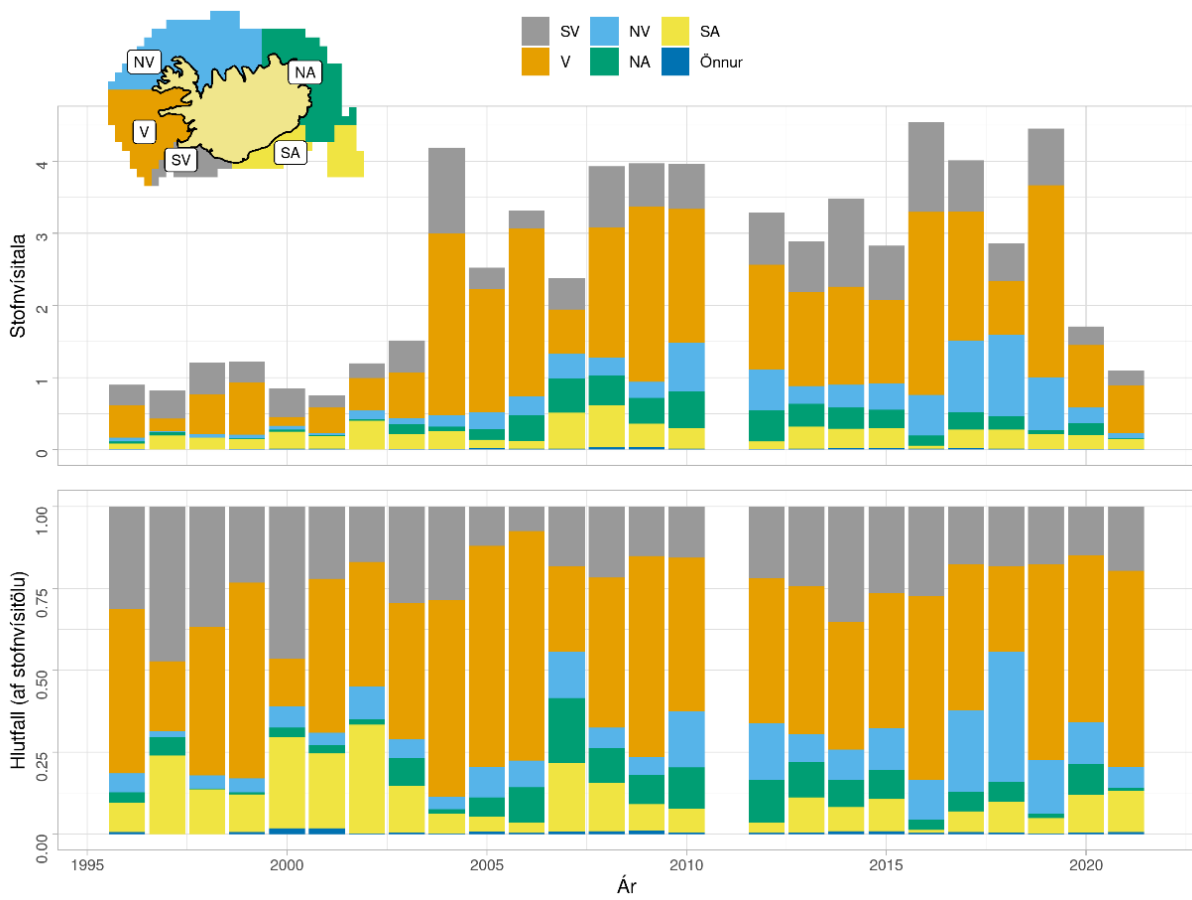
13. mynd. Langlúra. Útbreiðsla í stofnmælingu botnfiska að vori 2022.

14. mynd. Langlúra. Dreifing lífmassavísitölu í stofnmælingu botnfiska að vori, frá árinu 1985.

15. mynd. Langlúra. Útbreiðsla í stofnmælingu botnfiska að hausti árið 2021.

16. mynd. Langlúra. Dreifing lífmassavísitölu í stofnmælingu botnfiska að hausti.

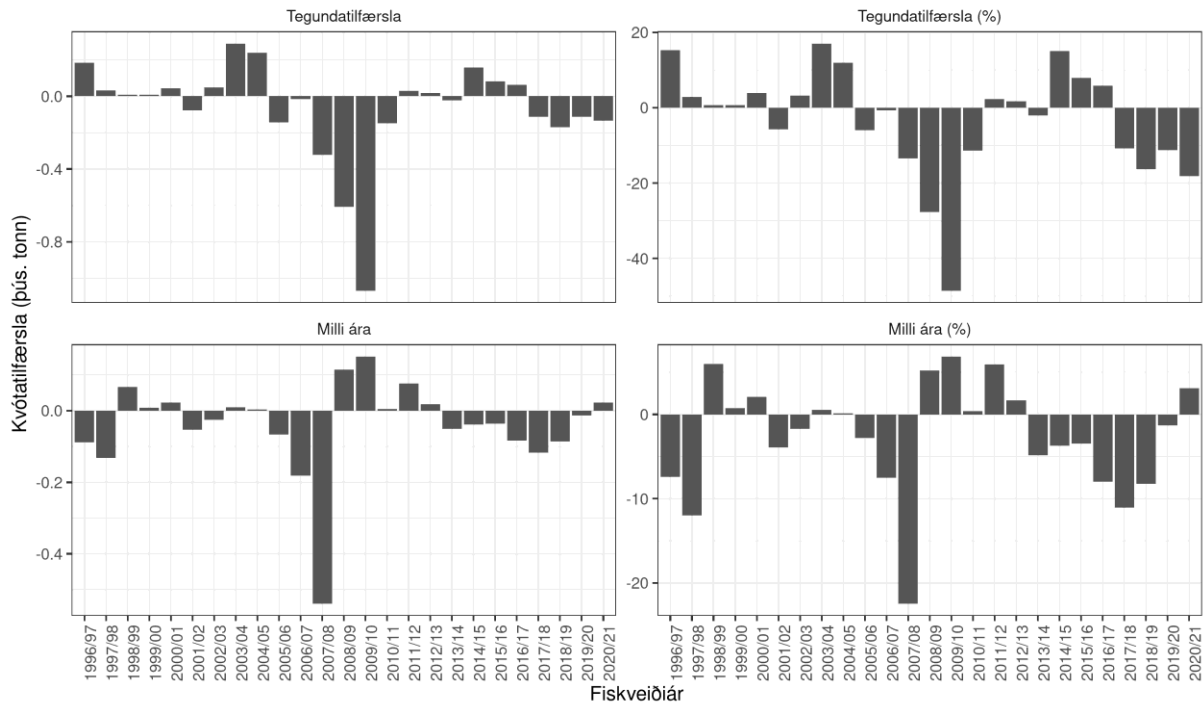
FISKVEIÐISTJÓRNUN

Matvælaráðuneytið ber ábyrgð á stjórnun fiskveiða við Ísland. Stjórnun fiskveiða er bundin í lög og árlega eru gefnar út reglugerðir sem geta breyst frá ári til árs. Vísindaleg ráðgjöf um fiskveiðar og nýtingu fiskistofna kemur frá Hafrannsóknastofnun. Fiskveiðiárið hefur verið skilgreint frá 1. september til 31. ágúst og var aflamarkskvóti fyrst settur á langlúru fiskveiðiárið 1996/1997. Á fiskveiðiarunum 2005/2006 – 2009/2010 var útgefið aflamark hærra en það sem ráðlagt var af Hafrannsóknastofnun en ráðgjöf hefur verið fylgt frá og með fiskveiðiarinu 2010/2011 (3. tafla).

3. tafla. Langlúra. Tillögur Hafrannsóknastofnunar um hámarksafla, ákvörðun stjórnvalda um aflamark og landaður afli (tonn).

<i>FISKVEIÐIÁR</i>	RÁÐLAGT AFLAMARK	ÚTGEFIÐ AFLAMARK	LANDAÐUR AFLI
<i>1994/95</i>	1500	-	1760
<i>1995/96</i>	1400	-	1660
<i>1996/97</i>	1200	1200	1260
<i>1997/98</i>	1100	1100	960
<i>1998/99</i>	1100	1100	1160
<i>1999/00</i>	1100	1100	1110
<i>2000/01</i>	1100	1100	1160
<i>2001/02</i>	1350	1350	1220
<i>2002/03</i>	1500	1500	1530
<i>2003/04</i>	1500	1500	2000
<i>2004/05</i>	2000	2000	2250
<i>2005/06</i>	2200	2400	2190
<i>2006/07</i>	2000	2400	2200
<i>2007/08</i>	2000	2400	1540
<i>2008/09</i>	1600	2200	1700
<i>2009/10</i>	1600	2200	1300
<i>2010/11</i>	1300	1300	1220
<i>2011/12</i>	1100	1300	1450
<i>2012/13</i>	1100	1100	1180
<i>2013/14</i>	1100	1100	1170
<i>2014/15</i>	1100	1100	1220
<i>2015/16</i>	1100	1100	1140
<i>2016/17</i>	1110	1100	1090
<i>2017/18</i>	1116	1116	885
<i>2018/19</i>	1100	1100	844
<i>2019/20</i>	1067	1067	940
<i>2020/21</i>	854	854	733
<i>2021/22</i>	1025		

Á 17. mynd eru sýndar nettó tilfærslur kvóta eftir fiskveiðiárum. Nettó tilfærslur á kvóta annarra tegunda yfir í langlúru og öfugt hefur verið innan við 15 % fyrir utan fiskveiðiárin 2008/2009 og 2009/2010 þegar útgefið aflamark var sett mun hærra en það sem ráðlagt var og stór hluti útgefins langlúrukvótans var færður til annarra tegunda. Síðastliðin fjögur fiskveiðiár hefur langlúrukvótinn verið færður til annarra tegunda. Tilfærsla langlúrukvóta milli ára hefur verið sveiflukennd en yfirleitt innan 10 % marka (17. mynd).

17. mynd. Langlúra. Nettó tilfærsla á kvóta eftir fiskveiðiárum. Tilfærsla milli tegunda (efri myndir): Jákvæð gildi tákna tilfærslu á kvóta annarra tegunda yfir á langlúru en neikvæð gildi tilfærslu langlúrukvóta á aðrar tegundir. Tilfærsla milli ára (neðri myndir): Nettó tilfærsla kvóta á viðkomandi fiskveiðiári.

HEIMILDASKRÁ

Stofnmatsskýrslur Hafrannsóknastofnunar 2021. Humar. Hafrannsóknastofnun, 17. desember 2021
https://www.hafogvatn.is/static/extras/images/040-humartr_isl_desember_20211292278.pdf